

การประเมินโปรแกรมฝึกอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนา  
พฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น

An Evaluation of a positive parenting training program for a parent in  
developing the responsible behavior of a child with ADHD

นวลพรรณ วิชิตกิง\* และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์\*\*

\* สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

\*\* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Nuanphan Wichitking\* and Pawinee Srisukvatananan\*\*

\*Major Field: Special Education, Faculty of Education, Kasetsart University

\*\* Faculty of Education, Kasetsart University

Received: June 30, 2022 / Revised: July 22, 2022 / Accepted: July 26, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโปรแกรม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมฝึกอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นที่สร้างขึ้นสำหรับกรณีเฉพาะผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องเป็นมารดาที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาล โดยประยุกต์โมเดลการประเมินความเหมาะสมของโรเบิร์ต สเตค มิติการประเมิน ประกอบด้วย 1) การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ 2) การประเมินการนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติและ 3) การประเมินผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมฯ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ตามลำดับมิติการประเมินดังนี้ (1) แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (2) แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือขณะร่วมกิจกรรมของมารดาผู้เข้ารับการอบรมและ (3) แบบประเมินผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย แบบวัดความรู้การเลี้ยงดูบุตรเชิงบวกหลังการอบรม และ แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างหลังจบการอบรม 1 สัปดาห์ เพื่อติดตามพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรเชิงบวกของผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้การวิเคราะห์สารสนเทศทั้งสามมิติและสรุปคุณค่าของโปรแกรมอบรมการเลี้ยงดูบุตรเชิงบวกกรณีผู้ปกครองที่รับผิดชอบบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นนั้น

ผลการประเมิน พบว่า 1) โปรแกรมฝึกอบรมฯ มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาเฉพาะของผู้ปกครองกรณีนี้เลือกมาศึกษามีความสอดคล้องกับเนื้อหาโปรแกรมกับวิธีการนำโปรแกรมไปใช้ และเครื่องมือประเมินผลของโปรแกรม 2) การนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ลงสู่การปฏิบัติ ผู้ปกครองเข้าอบรมตรงเวลาที่นัดหมายทุกครั้งมีความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกครั้ง และ ส่งรายงานการฝึกใช้ในสถานการณ์จริงทุกครั้งรวมถึงร่วมอภิปรายเพื่อตรวจสอบความเข้าใจการใช้ความรู้ในแต่ละครั้ง 3) ผู้ปกครองมีผลการทดสอบวัดความรู้ความสามารถหลังจบการอบรมอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 95) และได้นำหลักการจากการอบรมไปใช้กับบุตรในสถานการณ์จริง พบการเปลี่ยนแปลงของบุตรในเรื่องของความรับผิดชอบในทางที่ดี กล่าวโดยสรุปโปรแกรมฝึกอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกที่สร้างขึ้นนี้มีคุณค่าต่อการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นได้

คำสำคัญ: การประเมินโปรแกรม การฝึกอบรมผู้ปกครอง การเลี้ยงดูเชิงบวก บุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น

## Abstract

The research was an evaluation of a positive parenting training program for a selective responsible parent with a child with ADHD, applying the Robert Stake's Countenance Model. The dimension of evaluation included as follows: (1) appropriability evaluation of training program (2) implementation evaluation of training program, and (3) outcome evaluation of training program. The instruments of empirical data collection refer to assessment dimensions order were as follows: (1) the appropriability assessment of the training program by three qualified persons, (2) the observation report about cooperative behavior of the trainee while participating in the activities, and (3) the trainee's positive parenting knowledge assessment form, and the trainee Semi-structured interview form after one week of training. Analyze data by analyzing three-dimension information and summarizing the value of positive parenting training programs for responsible parents with children with ADHD.

The evaluation results found: 1) the expected training program was suitable for specific problem conditions of this research parent. 2) Taking action of training program. Parent attended training program on time, cooperated program continually, and submitted real situation practice report every section, including attended a discussion for comprehensive checking in every section. 3) After training program, the percentage of trainee's knowledge was 95 (very good level) and the trainee could use the program principles to deal with the child in real situations, and find positive changes in responsible behavior.

In conclusion, this positive parenting training program was valuable for helping the parent develop her ADHD child's responsible behavior.

**Keywords:** Evaluation Program, Parenting Training, Positive Parenting, Children with ADHD

## บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สถานศึกษาต้องปรับการบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อดังกล่าว นักเรียนต้องใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์ที่บ้านเป็นหลัก ผู้ปกครองจึงมีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนของบุตร ส่งผลให้บางครอบครัวต้องปรับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเนื่องจากต้องดูแลช่วยเหลือบุตรอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองต้องใช้เวลาเพิ่มในการดูแลระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์ โดยเฉพาะในกรณีผู้ปกครองที่มีบุตรภาวะสมาธิสั้นมีความจำเป็นต้องปรับรูปแบบการดูแลบุตร ต้องให้ความสนใจและจัดสรรเวลาในการทำงานให้เหมาะสม ทั้งนี้เพราะโรคสมาธิสั้น หรือ attention-deficit hyperactivity disorder (ADHD) เป็นโรคที่เกิดจากภาวะความบกพร่องในการทำหน้าที่ของสมอง ส่งผลให้เกิดความผิดปกติทางพฤติกรรมด้านการควบคุมตนเอง อาการขาดสมาธิ (inattention) และอาการซนอยู่ไม่นิ่ง/หุนหันพลันแล่น (hyperactivity-impulsive) (Pornnoppadol, 2018) พฤติกรรมเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับบุตร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาวะของโรคสมาธิสั้นส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นอย่างมาก จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองในการดูแลอบรมบุตรเพื่อให้ความรู้และทักษะในการช่วยเหลือบุตรมีภาวะสมาธิสั้นอย่างใกล้ชิด

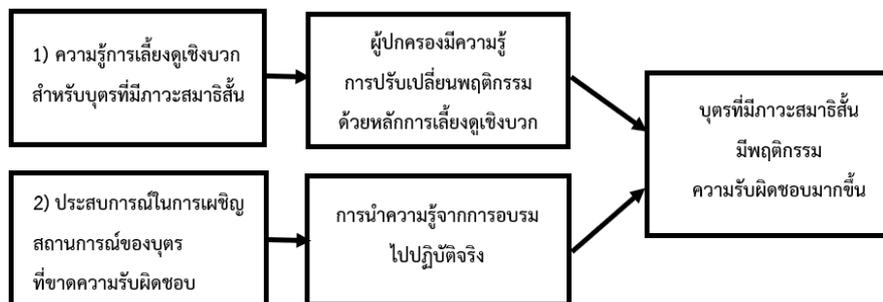
การอบรมเลี้ยงดูบุตรมีเป้าหมายในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาเพื่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างสมวัย อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้บุตรมีสุขภาพกายและจิตที่ดีตามศักยภาพสูงสุดของเด็กแต่ละคนเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นคนดี สามารถเผชิญกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายของสังคม และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Department of Mental Health, 2019) จากการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลดีกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวรวมถึงตัวบุตรเอง พบว่าการเลี้ยงดูเชิงบวก (positive parenting) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านว่าเหมาะสมในการนำมาช่วยลดปัญหาพฤติกรรมของบุตรและยังสามารถลดความขัดแย้งในครอบครัวได้ (Sander, 2012) โดยรูปแบบการเลี้ยงดูเชิงบวก เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่มุ่งเน้นในเรื่องของการสร้างอารมณ์เชิงบวกด้วยความรักความเข้าใจ ค้นหาและส่งเสริมจุดแข็งของบุตรปลูกฝังให้เป็นคุณสมบัติหรือบุคลิกประจำตัวให้มีความสามารถในการนำจุดแข็งไปสร้างสมดุลในการดำรงชีวิตโดยใช้ระเบียบวินัยเป็นเครื่องมือ รวมถึงการไม่ใช้ความรุนแรงทั้งทางคำพูดและการกระทำ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในครอบครัว (Seligman, 2000) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหากผู้ปกครองได้รับความรู้และเข้าใจในเรื่องของการเลี้ยงดูเชิงบวกจะช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังเช่น การขาดความรับผิดชอบ และเป็น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว การเลี้ยงดูในรูปแบบนี้จะช่วยพัฒนาอารมณ์เชิงบวกของบุตรได้ นอกจากนี้บุตรจะสามารถค้นหาจุดแข็งของตนเองนำมาใช้ลดจุดอ่อนเพื่อปรับสมดุลและเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจในอนาคต

มีการศึกษาถึงแนวทางที่หลากหลายในการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองที่มีบุตรสมาธิสั้น โดยหนึ่งในกระบวนการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพคือ การฝึกอบรมผู้ปกครอง (Parent Management Training (PMT) ให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการจัดการส่งเสริมให้บุตรพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้นรวมถึงลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลง ในปี ค.ศ. 2001 นายแพทย์ชาญวิทย์ พรนภดล และคณะ ได้พัฒนาหลักสูตร PMT-SI ขึ้นมาใช้ในประเทศไทยโดยนำโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ปกครองเพื่อลดพฤติกรรมบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นสำหรับผู้ปกครอง พัฒนามาจากหลักการปรับพฤติกรรมและนำหลักการเลี้ยงดูเชิงบวกมาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาโปรแกรม (Pornnoppadol, 2018) โดยหลักสูตรนี้เป็นที่ได้รับการยอมรับและมีการนำมาศึกษาผลของโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง ต่อมา Konkaew et al., (2020) ได้นำโปรแกรม PMT ไปใช้อบรมผู้ปกครองของบุตรที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงขึ้น และเมื่อติดตามความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมของกลุ่มทดลอง 1 เดือน และ 3 เดือน พบว่า ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการดูแลบุตรยังคงอยู่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในปี 2021 Yeensunri et al., (2021) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรม PMT หลังจบการอบรมไปแล้ว 3 เดือน พบว่า ผู้ปกครองจำนวน 19 ครอบครัวที่ได้รับการอบรมสามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับบุตรของตนได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโปรแกรม Parent Management Training (PMT) มีประสิทธิภาพในการให้ความรู้และทักษะคิดแก่ผู้ปกครองมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการให้การช่วยเหลือผู้ปกครองที่มีบุตรสมาธิสั้น

ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลวิชาชีพ ผู้ปฏิบัติงานที่คลินิกจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ทำหน้าที่ให้การดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นรวมถึงผู้ปกครอง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองให้สามารถเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้อง จึงพิจารณาถึงหลักการเลี้ยงดูเชิงบวกในรูปแบบของการอบรมดังกล่าวข้างต้น โดยศึกษากรณีผู้ปกครองที่เข้ามารับบริการของเด็กชายอายุ 9 ปี ซึ่งได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคสมาธิสั้น และมีการรักษาด้วยยาในขณะเดียวกันผู้ปกครองเคยได้รับการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคสมาธิสั้นแล้ว แต่ด้วยสถานการณ์การเรียนออนไลน์ปัจจุบันของบุตร ผู้ปกครองพบพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบ เช่น ไม่เข้าเรียนตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด ทำงานไม่ครบและส่ง

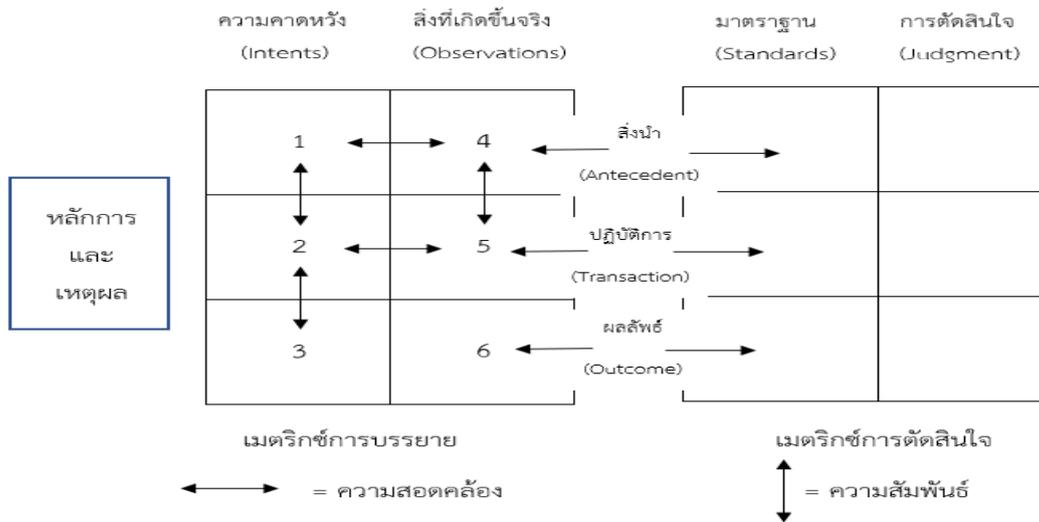
งานไม่ทัน เป็นต้น ผู้ปกครองเกิดภาวะเครียดจึงมักแสดงพฤติกรรมทางลบต่อบุตรบ่อยๆ เช่น ตำหนิ จับผิด ลงโทษทางกายอย่างรุนแรง เป็นต้น ทำให้บุตรร้องไห้โวยวาย อารมณ์เสื่อง่าย ต่อต้านไม่ทำตามสั่ง เกือบกับผู้ปกครองบ่อย ผู้วิจัยมีโอกาสได้คุยกับบุตรเมื่อมารับการรักษาที่คลินิกได้ข้อมูลว่า รู้สึกกลัวเวลาที่ผู้ปกครองทำโทษ กลัวผู้ปกครองไม่รัก ในส่วนผู้ปกครองให้ข้อมูลว่า บุตรมักมีพฤติกรรมเข้าหาคนอื่น ญาติหรือ ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการที่ร้าน โดยจะเข้าไปพูดคุยเพื่อให้คนเหล่านั้นให้คำชมตนเอง ส่งผลให้ผู้ปกครองรู้สึกกังวลกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและไม่มีวิธีแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาพฤติกรรมดังกล่าว จากสภาพปัญหาของกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมผู้ปกครองโดยนำหลักการเลี้ยงดูเชิงบวกมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น มุ่งเน้นเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การสื่อสารเชิงบวกในครอบครัว และการเสริมแรงทางบวกเพื่อสร้างความใกล้ชิด ความผูกพัน สร้างบรรยากาศที่ดีต่อกันในครอบครัว และเพื่อส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ให้บุตรรู้สึกถึงการประสบความสำเร็จ และมีแรงจูงใจในการเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบ การอบรมผู้ปกครองที่ดำเนินขั้นตอน ได้ขอให้ผู้ปกครองพิจารณาถึงความเป็นไปได้เบื้องต้น เห็นชอบร่วมกันว่าควรใช้รูปแบบออนไลน์ด้วย Application Zoom เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19 ในปัจจุบัน และภาระการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมฯ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครอง 2 เรื่องคือ 1) ความรู้การเลี้ยงดูเชิงบวกสำหรับบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น และ 2) การนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติจริง ดังแผนภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น

เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าโปรแกรมอบรมฯ กรณีดังกล่าวจะเกิดคุณค่ากับผู้ปกครองสามารถสร้างทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ได้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้การประเมินโปรแกรมอบรมตามรูปแบบแนวคิด Countenance Model ของ Robert E. Stake (Stake, 1967) การประเมินตามความคิดเห็นของสาค หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการบรรยาย และการตัดสินคุณค่าของโปรแกรม หรือเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ จุดมุ่งหมายของการประเมินมี 2 ประการคือ เพื่อต้องการได้ข้อมูลต่างๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโปรแกรมนั้น และเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโปรแกรม ซึ่งจะได้ข้อมูลเชิงประจักษ์มาใช้ในการพิจารณาเปรียบเทียบ ระหว่างแผนงาน/ความคาดหวัง และสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินคุณค่าและพัฒนาโปรแกรมต่อไป ดังกรอบการประเมิน ดังแผนภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กรอบการประเมินโดยประยุกต์แนวคิด Countenance Model ของ Robert E. Stake

### วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกสำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยประยุกต์ Countenance Model ของ Robert E. Stake เพื่อศึกษา 1) ความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ 2) การนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติ และ 3) ผลของการฝึกอบรมฯ

### ขอบเขตการวิจัย

กรณีศึกษาเป็นโปรแกรมฝึกอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการเชิงบวกสำหรับผู้ปกครองที่เป็นมารดา ได้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลด้วยปัญหาการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นวัย 9 ปี

โปรแกรมฝึกอบรมฯ ผู้วิจัยพัฒนามาจากโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ปกครอง (parent management - training-PMT) ร่วมกับนำหลักคิดของการเลี้ยงดูเชิงบวก (positive parenting) มาเป็นแนวคิดหลัก ดำเนินการอบรม โดยการใช้ Application Zoom เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์และ ติดตามผลอีก 1 สัปดาห์

รูปแบบการประเมินโปรแกรมประยุกต์ Countenance Model ของ Robert E. Stake เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องภายในโปรแกรมตั้งแต่ ปัจจัยพื้นฐาน การนำลงสู่การปฏิบัติจริง และผลลัพธ์ของโปรแกรมฝึกอบรม

### ตัวแปรที่ศึกษา

1. ความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ หมายถึง ผลการพิจารณาความสอดคล้องภายในของโปรแกรมอบรมจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกรณีผู้ปกครองที่ขอคำแนะนำจากโรงพยาบาล ประเด็นการพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหา, กิจกรรม, ระยะเวลาของการอบรม และการประเมินผลของโปรแกรมฝึกอบรมฯ

2. การนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติ หมายถึง ผลการสังเกตของผู้ให้การอบรมในประเด็น เข้าอบรมตรง เวลาตามที่นัดหมาย, มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยมีการโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นตลอดการ อบรมและมีผลการรายงานการปฏิบัติจริงที่ผู้ให้การอบรมมอบหมาย

3. ผลของการฝึกอบรมฯ หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ของผู้ปกครองเมื่อผ่านการอบรม โดยวัดด้าน ความรู้จากแบบสอบถามความรู้ ผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 90 ส่วนประสบการณ์นั้นวัดจากการสัมภาษณ์จากการใช้จริงใน ชีวิตประจำวันหลังจบการอบรม 1 สัปดาห์

### การประยุกต์ใช้ Countenance Model ในการประเมินโปรแกรมฝึกอบรมฯ

สารสนเทศและมาตรฐานการตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการฝึกอบรมฯ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 มิติการประเมินด้านความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ

| ความคาดหวัง  | สิ่งที่เกิดขึ้นจริง   | มาตรฐาน  | การตัดสิน   |
|--|---|--|---|
| โปรแกรมฝึกอบรมฯ สร้าง ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้ปกครองสามารถจัดการ ปัญหาพฤติกรรมขาด ความรับผิดชอบด้านการ เรียนออนไลน์ของบุตรที่มี ภาวะสมาธิสั้น | การพิจารณาความ เหมาะสมของโปรแกรม ฝึกอบรมฯ ที่สร้างขึ้น ก่อน นำ ไปใช้ จาก ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน | ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ประเด็น การพิจารณาที่ ประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรม ระยะเวลาของการอบรม และ การประเมินผลของโปรแกรม ฝึกอบรมฯ ในแต่ละขั้นตอนมี ความเหมาะสม | ผลการพิจารณาจาก ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความ สอดคล้องกันอย่างน้อย 2 ใน 3 ของผู้เชี่ยวชาญ |

ตารางที่ 2 มิติการประเมินด้านการนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติ

| ความคาดหวัง  | สิ่งที่เกิดขึ้นจริง  | มาตรฐาน  | การตัดสิน  |
|--|--|--|--|
| การเข้าร่วมอบรม<br>- เข้าร่วมการอบรม ตามเวลาที่นัดหมาย<br>- ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่อเนื่อง และโต้ตอบแสดง ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง<br>- ฝึกใช้ความรู้จากการ อบรมจาก สถานการณ์จริง | ผู้อบรมสังเกตพฤติกรรม ของผู้เข้ารับการอบรมและ บันทึกลงในแบบรายงาน พฤติกรรม ดังนี้<br>- เข้าร่วมอบรมตรงตาม เวลาที่นัดหมาย<br>- พฤติกรรมที่แสดงออกจาก การมีความร่วมมือใน กิจกรรมและโต้ตอบแสดง ความเห็นที่เกี่ยวข้อง<br>- มีผลการรายงานการฝึกใช้ ความรู้ในสถานการณ์จริง | - เข้าร่วมอบรมตรงตามเวลา ที่นัดหมาย<br>- ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องและโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องได้<br>- นำรายงานการฝึกใช้ ความรู้ในสถานการณ์ จริงมาอภิปราย ในช่วงต้นของการ อบรมหัวข้อใหม่ | - เข้าร่วมอบรมตรงเวลาที่นัด หมายทุกครั้ง (อาจมีการ เลื่อนเวลา แต่ต้องมีการ ได้รับการเห็นพ้องจากผู้ให้ การอบรม)<br>- มีความร่วมมือในการทำ กิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุก ครั้ง<br>- ส่งรายงานการฝึกใช้ใน สถานการณ์จริงทุกครั้งและ ร่วมอภิปราย เพื่อ ตรวจสอบความเข้าใจการ ใช้ความรู้ในแต่ละครั้ง |

ตารางที่ 3 มิติการประเมินด้านผลของการฝึกอบรมฯ

| ความคาดหวัง  | สิ่งที่เกิดขึ้นจริง  | มาตรฐาน  | การตัดสิน   |
|--|--|--|---|
| 1. ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรเชิงบวก<br>2. ผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรสอดคล้องกับความรู้ที่ได้รับจากการอบรม | 1. วัดความรู้ความสามารถหลังจบการอบรมด้วยแบบทดสอบประกอบด้วย เรื่อง การสร้างสัมพันธภาพเชิงบวก และ การเสริมแรงทางบวก รวมข้อสอบจำนวน 20 ข้อ<br>2. การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หลังจบการอบรม 1 สัปดาห์ เป็นรายงานการนำความรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง | 1. ผลการตอบแบบวัดความรู้ความสามารถที่อยู่ในระดับดีสามารถนำไปใช้เพื่อปฏิบัติได้ต้องมีความถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในกรณีที่ผู้ปกครองตอบแบบวัดความรู้ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ผู้ให้การอบรมจะให้โอกาสการทบทวนความรู้ใหม่<br>2. ผู้ปกครองรายงานการปฏิบัติต่อบุตรในสถานการณ์จริงได้เหมาะสมตามหลักการเลี้ยงดูเชิงบวกที่ได้รับการอบรมและพฤติกรรมของบุตรที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น | 1. ความถูกต้องของการตอบแบบวัดความรู้ความสามารถไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90<br>2. ผลจากการสัมภาษณ์การปฏิบัติของผู้ปกครองในสถานการณ์จริง มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการอบรมหลักการอบรมเชิงบวก รวมถึงพฤติกรรมของบุตรมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรับผิดชอบไปในทางที่ดีขึ้นอย่างน้อย 5 สถานการณ์ |

### การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมฯ

การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมฯ มีจุดประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองโดยการนำหลักการเลี้ยงดูเชิงบวกไปปรับใช้ในการจัดการพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) เนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม 2) แผนการจัดกิจกรรม/แผนการสอนและ ระยะเวลาของการจัดกิจกรรมและ 3) การประเมินผลของโปรแกรมฝึกอบรมฯ โดยมีเนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม ดังนี้ (1) การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกประกอบไปด้วย การสร้างสัมพันธภาพและการฟังอย่างใส่ใจ การสื่อสารเชิงบวก (2) การให้แรงเสริมทางบวก ประกอบไปด้วย การให้คำชม และการให้แรงเสริมทางบวก การให้รางวัลและการสร้างตารางคะแนนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้กิจกรรมฝึกอบรมฯ ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ หรือจนกว่าผู้ปกครองจะมีความรู้ความเข้าใจ โดยจะดำเนินการจัดกิจกรรมในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้ระยะเวลาในการอบรม 30-45 นาที/ครั้ง กำหนดช่วงเวลาที่ใช้ในการอบรมจากการนัดหมายเวลาที่ผู้ปกครองสะดวก ได้แก่ช่วงเวลา 19.00 น. ด้วย Application ZOOM ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ปกครองรวมถึงมีการบันทึกวิดีโอตลอดระยะเวลาในการอบรม

### การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

1. แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ พัฒนาขึ้นจากการนำปัจจัยพื้นฐาน สภาพปัญหาของผู้ปกครองกรณีเฉพาะที่เลือกมาศึกษาและการออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมฯ ที่ประกอบด้วย เนื้อหา แผนการจัดกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกการอบรมและ การประเมินผลของโปรแกรมฝึกอบรมฯ การประเมินคุณภาพของการสร้างโปรแกรมเป้าหมายพิจารณามาตรฐานเกณฑ์การผ่านจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น 2) นักจิตวิทยาคลินิก 3) พยาบาลวิชาชีพ ในแบบประเมินแต่ละประเด็นผู้เชี่ยวชาญจะตัดสินเป็น 2 นัยยะคือ เหมาะสม หรือ สิ่งที่ต้องแก้ไข หากผู้วิจัยพบว่ามีรายละเอียดที่ต้องแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญจะนำปรึกษากับที่ปรึกษาวิจัยและแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำลงไปปฏิบัติ

2. แบบประเมินพฤติกรรมของผู้ปกครองขณะรับการอบรม แบบประเมินพฤติกรรมของผู้ปกครองขณะรับการอบรม พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินการนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปใช้ โดยนำพฤติกรรมเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมาออกแบบเพื่อให้มีการวัดประเมินที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีหัวข้อการประเมินดังนี้ (1) การเข้าอบรมตรงเวลา (2) การให้ความสนใจในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (3) การโต้ตอบแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม (4) มีแบบรายงานการฝึกใช้ในสถานการณ์จริงมาอภิปรายก่อนเริ่มหัวข้อถัดไป

3. แบบวัดความรู้ความสามารถของผู้ปกครอง พัฒนาขึ้นเพื่อวัดผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมฯ ใช้การทดสอบวัดความรู้ความสามารถของผู้ปกครองหลังจบการอบรมในแต่ละรายวิชา มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการอบรม และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดข้อความและมีรูปแบบเป็นแบบสอบ ถูก / ผิด

4. แบบสัมภาษณ์การปฏิบัติในสถานการณ์จริงและความเห็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองต่อบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างที่มีเนื้อหาครอบคลุมตามเนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม ดังนี้ (1) การสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงบวก และการนำเทคนิคการฟังอย่างใส่ใจไปใช้ (2) การสื่อสารเชิงบวก (3) การให้คำชมและการให้แรงเสริมทางบวก (4) การให้รางวัล และการทำตารางให้คะแนนอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยจะโทรศัพท์สอบถามกับผู้ปกครองหลังจบการอบรมไปแล้ว 1 สัปดาห์และขออนุญาตผู้ปกครองในฉบับที่กเสียงเพื่อนำมาสรุปผลในส่วนของการลงมือปฏิบัติจริง

### การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลประกอบไปด้วย 3 มิติด้วยกัน ได้แก่

**มิติที่ 1** ความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ ก่อนการนำไปใช้ ผู้วิจัยประมวลข้อเสนอแนะการแก้ไขและรายงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษา สรุปผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้สารสนเทศดังนี้ (1) ด้านเนื้อหาสาระ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า สภาพปัญหาและส่วนของเนื้อหาที่เลือกนำมาใช้ในการอบรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โปรแกรมฝึกอบรมฯ (2) แผนการจัดกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นตรงกันว่าแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างมา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฝึกอบรมฯ ควรปรับแก้คำที่เลือกมาใช้ หรือขยายความเพิ่มเพื่อที่จะทำให้แผนการสอนมีความสมบูรณ์ขึ้น (3) ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน เสนอว่าควรใช้เวลาประมาณ 60 นาที ส่วนอีกท่านเห็นว่า 30 นาที เพียงพอแล้ว ผู้วิจัยประมวลข้อเสนอแนะการแก้ไขและรายงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักของการวิจัย สรุปผลเพื่อนำไปลงมือปฏิบัติจริง

**มิติที่ 2** การนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติ ประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองขณะดำเนินโปรแกรมฝึกอบรมฯ (formative assessment) วิเคราะห์จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ปกครองโดยการสังเกตจากข้อมูลที่บ้านที่กในวิดีโอแล้วพิจารณาความสอดคล้องของพฤติกรรมที่แสดงออกตามความคาดหวังของโปรแกรมฝึกอบรมฯ สรุปผลจากการสังเกตแต่ละแผนกิจกรรมการอบรม และบรรยายพฤติกรรมเชิงประจักษ์สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในเรื่องการเข้าอบรมตรงตามเวลาที่นัดหมาย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในเรื่องการมีความสนใจในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การโต้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่อบรม การไม่นำกิจกรรมอื่นมาทำระหว่างการอบรม และมีผลการลงมือปฏิบัติของผู้ปกครองหลังจากที่ได้รับการอบรมในแต่ละหัวข้อโดยผู้ปกครองสามารถปฏิบัติได้ครบทั้ง 6 ครั้ง

**มิตีที่ 3** วิเคราะห์ผลโปรแกรมฝึกอบรมฯ เก็บข้อมูลหลังการอบรม (summative assessment) ผู้ปกครองมีผลการทดสอบวัดความรู้ความสามารถ รวมเท่ากับ 19 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 95 ถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่ได้ตั้งไว้ที่ มากกว่าร้อยละ 90 และผลสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หลังจบการอบรม 1 สัปดาห์ พบว่ามีการปฏิบัติในสถานการณ์จริงของผู้ปกครองต่อบุตรที่มีภาวะสมาธิ นำหลักการอบรมเลี้ยงดูเชิงบวกไปปรับใช้ มีรายงานสถานการณ์ 5 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความรับผิดชอบที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อผู้ปกครองใช้เทคนิคดังกล่าวจึงพิจารณาตัดสินว่า โปรแกรมฝึกอบรมฯ เหมาะสม เมื่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเป็นไปตามหลักการเลี้ยงดูเชิงบวก ปฏิกริยาของบุตรก็เปลี่ยนไปในทางที่ดีมากขึ้นจึงพบว่า มีความสอดคล้องกัน

### สรุปผลการประเมินและอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินโปรแกรมอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกแก่ผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมฯ ก่อนการนำไปใช้ พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และหลักสูตรการอบรม ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาสาระ แผนกิจกรรม ระยะเวลาและการประเมินผลของโปรแกรมฝึกอบรมฯ พบว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกันและเหมาะสมกับการนำลงไปใช้ในการอบรมจริง 2) การนำโปรแกรมฝึกอบรมฯ ไปปฏิบัติ พบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินโปรแกรมฝึกอบรมฯ ลักษณะข้อมูลที่นำมาสังเกตพฤติกรรมของผู้ปกครองขณะเข้ารับการอบรมได้จากการสังเกตของผู้วิจัยจากการถอดบันทึกวิดีโอที่บันทึกไว้ระหว่างการอบรม วิเคราะห์ประเด็นพฤติกรรมทำให้ความร่วมมือตามประเด็นที่กำหนด พฤติกรรมเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมของขณะเข้ารับการอบรมโปรแกรมฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับที่ดีมาก 3) วิเคราะห์ผลการอบรมโปรแกรมฝึกอบรมฯ พบว่า ผู้ปกครองมีผลการทดสอบวัดความรู้ความสามารถเท่ากับร้อยละ 95 ตรงตามเกณฑ์ที่คาดหวังไว้คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผลการลงมือปฏิบัติหลังจบการอบรม 1 สัปดาห์ ทางโทรศัพท์ พบว่า การลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงของผู้ปกครองหลังจบการอบรม มีการนำหลักการอบรมเลี้ยงดูเชิงบวกไปปรับใช้และ เห็นการเปลี่ยนแปลงของบุตรในทางที่ดี จากการสอบถามเกี่ยวกับประเด็นความรับผิดชอบของบุตรที่เปลี่ยนแปลง ผู้ปกครองให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ถึงประเด็นนี้ว่า ด้วยท่าทีของผู้ปกครองที่ปรับเปลี่ยนลดการใช้อารมณ์กับบุตร เข้าใจใส่ใจรับฟังบุตรมากขึ้น และมีการสื่อสารความต้องการที่ชัดและตรงประเด็น ร่วมกับมีการทำกติกาข้อตกลงร่วมกันกับบุตรในเรื่องของการรับผิดชอบ ด้านการไปโรงเรียน การบ้าน การเล่นเกมส์และ การเข้านอนที่ชัดเจน ทำให้สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับบุตรดีขึ้น มีการใช้คำชมและการกอดมากขึ้นในชีวิตประจำวัน ทำกิจกรรมที่บุตรสนใจร่วมกัน เช่น การพับกระดาษ ต่อก้อนไม้ ทำให้การออกคำสั่งของผู้ปกครองเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบของบุตรเหมาะสมขึ้นตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผู้ปกครองตามสภาพปัญหาและความต้องการที่ชัดเจน นำมาสร้างโปรแกรมเพื่อให้ความช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการนั้น จากสารสนเทศของการประเมินทั้ง 3 มิตี พบว่า โปรแกรมฝึกอบรมฯ นี้มีคุณค่าต่อผู้ปกครองเป้าหมายที่นำไปให้ความช่วยเหลือบุตรได้จริง ดังนั้น สรุปผลการตัดสินคุณค่าของโปรแกรม คุณค่าของโปรแกรมที่เกิดขึ้นทำให้เห็นถึงองค์ประกอบว่าเป็นไปตามสถานการณ์ที่ผู้วิเคราะห์มีความตั้งใจจะจัดการอบรม

### ข้อเสนอแนะและข้อวิจารณ์

ความต้องการของผู้ปกครองที่เข้ามาใช้บริการที่คลินิกในแต่ละกรณี มีความต้องการคำแนะนำและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน การให้ความช่วยเหลือจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัญหาของผู้ปกครองเป็นรายกรณีไป เช่นเดียวกับการ

พัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมฯ ครึ่งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาของผู้ปกครองอย่างละเอียดด้วยการสัมภาษณ์และการวางแผนการอบรมร่วมกัน การประเมินโปรแกรมฝึกอบรมฯ ในครั้งนี้จะพบว่ามีการกำหนดเนื้อหาและเวลาที่เฉพาะตรงประเด็นเป็นการอบรมเฉพาะกรณี มีการปรับปรุงโปรแกรมตลอดระยะเวลาการสร้าง และมีการประเมินในทุกองค์ประกอบจึงทำให้โปรแกรมฝึกอบรมฯ ที่สร้างขึ้นนี้ได้ผลการประเมินที่ให้คุณค่าแก่ผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือบุตร การประเมินโปรแกรมอบรมการเลี้ยงดูเชิงบวกแก่ผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้น ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาวิเคราะห์ เรียบเรียงและสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้ 1) คุณค่าของโปรแกรมฝึกอบรมฯ ที่เกิดขึ้นทำให้เห็นถึงองค์ประกอบว่าเป็นไปตามสถานการณ์ที่ผู้วิเคราะห์มีความตั้งใจที่จะจัดการอบรมเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนหากผู้ปกครองนำไปฝึกอย่างต่อเนื่องเป็นที่คาดหวังได้ว่าบุตรที่มีภาวะสมาธิสั้นจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีการบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น 2) รูปแบบการอบรมครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาเฉพาะของผู้ปกครองและบุตรเพียงกรณีเดียว โปรแกรมฝึกอบรมฯ นี้จึงมีข้อจำกัดในการนำไปใช้กับทุกกรณีหากจะนำไปใช้กับลักษณะปัญหาของผู้ปกครองกรณีอื่นจำเป็นต้องพิจารณาและสร้างโปรแกรมอบรมที่เหมาะสม 3) การประเมินโปรแกรมฝึกอบรมฯ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติส่วนตัว พื้นฐานความรู้เดิมของผู้ปกครองอย่างละเอียดก่อนการออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมฯ ผลการประเมินจึงออกมาแสดงถึงการมีคุณค่าต่อผู้ปกครองและบุตร ตลอดกระบวนการของการฝึกอบรม การประเมินอย่างเป็นระบบจะช่วยพิจารณาประเมินทุกมิติของโปรแกรม เป็นการยกมาตรฐานวิชาชีพของพยาบาลส่วนบุคคลและองค์กรได้

## References

- Department of Mental Health. (2021). *DSPM-based Preschool Parenting Program: Tripple -p*. Nonthaburi. Department of Mental Health. [in Thai]
- Kyriazos, T. A., & Stalikas, A. (2018). Positive parenting or positive psychology parenting? Towards a conceptual framework of positive psychology parenting. *Psychology, 9*(07), 1761.
- Konkaew, P., Seree, P., Kiatrungrit, K. & Uyapas, S. (2020). The Effects of Parent Management Training Program on Knowledge, Attitude, and Child Caring for the Children with Learning Disability. *Journal of Ratchasuda College for Research and Development of Persons with Disabilities. 16*(2), 52-64. [in Thai]
- Pornnoppadol, C. (2018). *Attention Deficit Hyperactivity Disorder*. (4<sup>th</sup>ed.). Siriraj Press. [in Thai]
- Seligman, M.E.P., & Csikszentmihalyi, M. (2000) Positive psychology: An Introduction. *American Psychologist, 55*(1), 5-14. doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5
- Stake, R. E. (1967). The countenance of educational evaluation. *Teachers college record, 68*(7), 523-540
- Kyriazos, T. A., & Stalikas, A. (2018). Positive parenting or positive psychology parenting? Towards a conceptual framework of positive psychology parenting. *Psychology, 9*(07), 1761.
- Yeesunsri, N., Apinuntavec, S., Pornnoppadol, C. & Yongyuan, B. (2021). The effectiveness of parent management training program on self-efficacy and parenting of ADHD-children's parents. *International Journal of Child Development and Mental Health, 9*(1), 11-21. [in thai].